

การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ กรณีศึกษาลำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค

Decision to Apply to Be an Insurers under Section 40 of Informal
Workers: Case Study of the Saraburi Provincial Social Security Office,
Nong Khae Branch

อสมารณ ก่อมจิตร¹
Asamaporn Klomjitr

Received: May 06, 2022

Revised: June 22, 2022

Accepted: June 23, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 และ 2) ศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane จำนวน 369 คน จากประชากรที่เป็น ผู้ประกันตน มาตรา 40 ของอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน 4,774 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เท่ากับ .968 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .826 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติ t-Test และ F-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า 1) การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ในด้านภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 2) การเปรียบเทียบการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลเมื่อจำแนกตามอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่าง

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี; Thepsatri Rajabhat University

Corresponding author, e-mail: Aklomjitr@gmail.com, Tel. 087-0123438

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามโรคประจำตัว พบว่า ในภาพรวม ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักประกันสังคม มาตรา 40 พบว่า ในภาพรวมและในรายด้าน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การตัดสินใจ, ผู้ประกันตนมาตรา 40, แรงงานนอกระบบ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the decision to apply to be insurers under section 40; and 2) to compare the decision to apply to be insurers under section 40 of informal workers in Nong Khae District, Saraburi Province classified by personal factors. It was a quantitative research. The sample was calculated from the formula of Taro Yamane of 369 people from the population who were insurers under Section 40 of Nong Khae District, Saraburi Province of 4,774 people. The research instrument was a questionnaire with Index of Item Objective Congruence .968 and the confidence of the whole version was .826. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-Test and F-Test, one-way analysis of variance and tested the differences in pairs using the Chef's method. The results of the research revealed that 1) the decision to apply to be insurers under Section 40 in the overall aspect had a high level of opinion. When considering each aspect, it was found that it was at a high level in all aspects; and 2) comparison of the decision to apply to be insurers under Section 40 of informal workers in Nong Khae District, Saraburi Province found that personal factors when classified by age, the average monthly income, overall, were a statistically significant difference at the .001 level; classified by the number of family members, overall, there was a statistically significant difference at the .01 level; classified by congenital disease, overall, there was no statistically significant differences. And classified according to knowledge and understanding about social security under Section 40 found that in the overall and in each aspect, no statistically significant differences were found.

Keywords: Decision, Insurer under Section 40, Informal Workers

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรที่อยู่ในวัยกำลังแรงงานประมาณ 37.9 ล้านคน ซึ่งเป็น ผู้ที่อยู่นอกระบบสวัสดิการประกันสังคมตามมาตรา 33 และมาตรา 39 ประมาณ 17.5 ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบที่ประกอบอาชีพอิสระ เช่น เกษตรกรรม ค้าขาย เป็นต้น จำนวนคนในกลุ่มนี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ วิกฤตทางด้านการเมือง และ วิกฤตปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 2019 ในปัจจุบัน แม้ว่าคนในกลุ่มนี้จำนวนหนึ่งจะได้ ทำประกันชีวิตชนิดต่าง ๆ ไว้กับบริษัทเอกชนแล้วก็ตาม แต่ก็ยังขาดแนวทางในการประกันตน อย่างชัดเจน (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2564)

สำนักงานประกันสังคมซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนประกันสังคม ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและ แผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมความ ยุติธรรมทางสังคม สนับสนุนให้เกิดความเป็นธรรมในการใช้แรงงาน และยกระดับมาตรฐาน ความเป็นอยู่ของผู้ใช้แรงงานให้สูงขึ้น โดยกระทรวงแรงงานได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ กระทรวงเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงาน คือ การขยายการประกันสังคมไปยังแรงงานนอก ระบบตามแผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ.2560-2564 ภายใต้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างหลัก ประกันทางสังคมและขยายความคุ้มครองให้ทั่วถึง ทั้งนี้ สำนักงานประกันสังคมได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อประชาชน จึงได้มีการขยาย หลักประกันทางสังคมตาม มาตรา 40 ขึ้นเพื่อเสริมสร้างหลักประกันทางสังคมและขยายความ คุ้มครองให้ทั่วถึง (กระทรวงแรงงาน, 2564) หากสามารถทำให้ครอบคลุมทั้งประเทศได้ จะ สามารถช่วยเหลือประชาชนจำนวนมากที่ต้องรับภาระความเสี่ยงจากเหตุการณ์ที่ไม่สามารถ คาดการณ์ได้ล่วงหน้า เช่น การเสียชีวิต ทุพพลภาพ และการเจ็บป่วยที่ต้องนอนโรงพยาบาล และต้องได้รับการพักฟื้นที่บ้าน นำไปสู่การช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของประชาชน

หนองแค เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสระบุรี ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัด สภาพภูมิศาสตร์ โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ที่ดินส่วนใหญ่ถูกใช้ประโยชน์ในการทำเกษตรกรรมและกสิกรรม แต่ เนื่องจากการมีสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวย รวมทั้งมีระยะทางห่างจากจังหวัดปริมณฑลอื่น ๆ ที่ไม่ไกลนัก มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 87 กิโลเมตร ทั้งยังมีพื้นที่ติดต่อกับ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมสำคัญ จึงมี การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ด้วย ถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางการ พาณิชยกรรมอุตสาหกรรม และการคมนาคมของภาคกลางที่มีการเจริญเติบโตและขยายตัวของ เศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาคประชาชนมีการเคลื่อนย้ายเข้ามาเป็นแรงงานภายในอำเภอ หนองแคมากยิ่งขึ้น รวมถึงแรงงานนอกระบบ เช่น เกษตรกร ค้าขาย หาบเร่ รับจ้าง เป็นต้น (จังหวัดสระบุรี, 2564) ในปัจจุบัน อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มีประชากรรวมทั้งสิ้น 91,993 คน แยกเป็นเพศชายทั้งหมด 46,109 คน และเพศหญิงทั้งหมด 45,884 คน (สำนักงาน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี, 2563) อีกทั้งยังพบว่า ปัจจุบันมีผู้ให้

ความสนใจในการสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 จำนวนทั้งสิ้น 4,774 คน (สำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ, 2564) และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นการสะท้อนให้เห็นว่ายังมีแรงงานอีกเป็นจำนวนมากที่ยังเป็นแรงงานนอกระบบและไม่มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามหลักประกันสังคม จึงนำไปสู่การเข้าร่วมการประกันสังคมแบบสมัครใจตามมาตรา 40

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมองว่า ทุกคนในสังคมควรมีการประกันสังคม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานที่ทุกคนในสังคมควรได้รับความคุ้มครอง ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จากข้อมูลของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค จะเห็นได้ว่า ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค นั้น อำเภอหนองแค มีจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 40 มากที่สุด หากทราบเหตุผลในการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 แล้ว จะสามารถนำข้อมูลมาพัฒนาสิทธิประโยชน์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกันตนได้ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้รับจะเป็นประโยชน์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานขยายความคุ้มครองให้แรงงานนอกระบบมีการประกันสังคมได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ขอบเขตในการวิจัย มีดังนี้

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว โรคประจำตัว และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักประกันสังคม มาตรา 40

ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ประกอบด้วย ด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตน ด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ และด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 369 คน จากประชากร คือ กลุ่มผู้ประกันตน มาตรา 40 ของอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน 4,774 คน โดยอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มีจำนวน 18 ตำบล ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage

Sampling) และสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Sampling) ได้จำนวน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองแค ตำบลคชสิทธิ์ และตำบลหนองแขม

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับที่	ตำบล	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนที่ต้องสำรวจ (คน)
1	ตำบลหนองแค	1,050	285
2	ตำบลคชสิทธิ์	210	57
3	ตำบลหนองแขม	98	27
รวมทั้งสิ้น		1,358	369

เครื่องมือใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด โดยมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Objective Congruence: IOC) เท่ากับ .968 ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้สูตร Cronbach's Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .826 ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว โรคประจำตัว และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักประกันสังคมมาตรา 40

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 1) ด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตน 2) ด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ 3) ด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการ โดยผู้วิจัยแบ่งตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) และแปลความหมายพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามเกณฑ์ของเบสท์ (John W. Best, 1970) สามารถแปลความหมายของระดับการตัดสินใจได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีระดับการตัดสินใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีระดับการตัดสินใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีระดับการตัดสินใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีระดับการตัดสินใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีระดับการตัดสินใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การเปรียบเทียบการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว โรคประจำตัว และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักประกันสังคมมาตรา 40 โดยใช้สถิติ t-Test และ F-Test ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว (One-Way ANOVA) และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Test)

สรุปผลการวิจัย

1. การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31-45 ปี คิดเป็น 47.70% มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-20,000 บาท คิดเป็น 61.80% มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน คิดเป็น 60.20% เป็นผู้ไม่มีโรคประจำตัว คิดเป็น 71.80% มีความรู้เกี่ยวกับหลักประกันสังคม มาตรา 40 และมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์หลักประกันตน การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในด้านภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.420$, S.D. = 0.694) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.485$, S.D. = 0.672) รองลงมาในด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.453$, S.D. = 0.689) ด้านที่มีระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.323$, S.D. = 0.722) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า

2.1 จำแนกตามอายุ พบว่า การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตน และด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 ส่วนด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการ ไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตน และด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 ส่วนด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการ ไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และด้านความสามารถ ในการจ่ายเงินสมทบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการ ไม่แตกต่างกัน

2.4 จำแนกตามโรคประจำตัว พบว่า การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแคในภาพรวม ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักประกันสังคม มาตรา 40 พบว่า การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค ในภาพรวม และในรายด้าน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค ผู้ศึกษาได้พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค ในด้านภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาในด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ กิ่งคำ (2550) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยจูงใจที่มีอิทธิพลสำหรับการตัดสินใจเข้าสู่ระบบประกันสังคมของแรงงานนอกระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาด้านประโยชน์ทดแทน พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตน ผลการศึกษาพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ การได้รับเงินทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย รองลงมา การที่ทายาทได้รับเงินทดแทนกรณีตาย และการได้รับเงินทดแทนกรณีชราภาพเมื่อเข้าสู่วัยชรา รายข้อที่มีระดับต่ำสุด ได้แก่ เพราะเห็นว่าสิทธิประโยชน์ที่ระบุไว้ไม่มีความชัดเจน ไม่ซับซ้อนต่อการได้รับสิทธิต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิศาล แพลีดี (2563) พบว่า การได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อเจ็บป่วยและนอนโรงพยาบาล เป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้สมัครตัดสินใจสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 มากที่สุด เนื่องจากเมื่อผู้ประกันตนเจ็บป่วยหรือนอนโรงพยาบาลจะไม่สามารถออกไปทำงานได้ทำให้ผู้ประกันตนขาดรายได้ในช่วงนั้น ส่วนเงินทดแทนการรับเงินบำเหน็จชราภาพเป็นสิทธิประโยชน์ที่ให้ความสนใจน้อยที่สุด

1.2 ด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ ผลการศึกษาพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ เพราะเห็นว่าช่องทางการจ่ายเงินสมทบมีความสะดวก รองลงมา เพราะเห็นว่าจากรายได้ที่ท่านได้รับสามารถสมัครเป็นผู้ประกันตน และจ่ายเงินสมทบได้โดยไม่เดือดร้อน และเพราะเห็นว่าอัตราการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนมีความเหมาะสม เมื่อเปรียบเทียบกับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ รายข้อที่มีระดับต่ำสุด ได้แก่ เพราะเห็นว่าสามารถสะสมเงินสมทบได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธมนวรรณ บุญรักษา (2556) พบว่า ด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบตามอัตรา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เหตุผลทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ เพราะเห็นว่าวิธีการในการจ่ายเงินสมทบมีความสะดวก เพราะเห็นว่าจากรายได้ที่ท่านได้รับสามารถสมัครเป็นผู้ประกันตนและจ่ายเงินสมทบได้โดยไม่เดือดร้อน เพราะเห็นว่าสามารถสะสมเงินสมทบได้ตามระยะเวลาที่กำหนด และเพราะเห็นว่าอัตราการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนมีความเหมาะสมเมื่อเทียบกับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ

1.3 ด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการ ผลการศึกษาพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ มีสื่อประชาสัมพันธ์/คู่มือ และเอกสารให้ความรู้ รองลงมา ความสะดวกและความเป็นระเบียบของสถานที่ให้บริการ และสามารถเข้าถึงบริการได้ง่าย ขั้นตอนในการให้บริการมีความคล่องตัว ไม่ยุ่งยากซับซ้อน รายชื่อที่มีระดับต่ำสุด ได้แก่ ความสะดวกของสถานที่ตั้งในการเดินทางมารับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ เปรมสุริยา และจุฬารัตน์ วัฒนะ (2560) พบว่า สำนักงานประกันสังคมมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้และอบรมให้แก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการผู้ประกันตนมาตรา 40 เช่น คู่มือ เอกสารให้ความรู้ และวีดิทัศน์ เป็นต้น ครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน 2) ด้านการให้บริการชำระเงินสมทบ 3) ด้านการรับฝากเอกสารในการยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนประกันสังคมมาตรา 40 4) ด้านการรณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับความคุ้มครองประกันสังคมมาตรา 40 ซึ่งช่องทางในการรับบริการผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้ง่าย และมีความสะดวกในการเข้ารับบริการมากขึ้น

2. ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค จำแนกตามอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตน และด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ ส่วนด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการ ไม่แตกต่างกัน ด้านโรคประจำตัว พบว่า ในภาพรวมไม่พบความแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ทดแทนและ สิทธิประโยชน์จากการประกันตน ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักประกันสังคม มาตรา 40 พบว่า ในภาพรวมและในรายด้าน ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ กิ่งคำ (2550) พบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของแรงงานนอกระบบต่อปัจจัยจูงใจเกี่ยวกับการประกันสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบประกันสังคมของแรงงานนอกระบบพบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของแรงงานนอกระบบต่อปัจจัยจูงใจเกี่ยวกับการประกันสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบประกันสังคมของแรงงานนอกระบบทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ อายุ การออมเงิน ลักษณะที่พักอาศัย และกลุ่มตัวอย่างที่มีการเข้ารับการรักษาสุขภาพในรอบปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยจูงใจที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของธมนวรรณ บุญรักษา (2556) พบว่า เปรียบเทียบการตัดสินใจสมัครเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2542 มาตรา 40 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของแรงงานนอกระบบด้านอายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และขนาดครอบครัวที่ต่างกัน มีการตัดสินใจสมัครเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2542 มาตรา 40 ที่แตกต่างกัน ในด้านของอายุ ระดับ

การศึกษา และรายได้ต่อเนื่อง ส่วนด้านสถานภาพการสมรส และขนาดครอบครัว มีการตัดสินใจสมัครเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2542 มาตรา 40 ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญภรณ์ เรือนดี (2558) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตามหลักประกันสังคมแบบสมัครใจ (มาตรา 40) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเป็นอันดับ 1 คือ ด้านการจ่ายเงินสมทบ รองลงมาคือ ด้านสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านช่องทางการติดต่อ เมื่อทำการเปรียบเทียบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า อายุ และระดับการรับรู้ที่ต่างกัน ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตามหลักประกันสังคมแบบสมัครใจ (มาตรา 40) ด้านช่องทางการติดต่อแตกต่างกัน ขณะที่อาชีพหลักที่ต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตามหลักประกันสังคมแบบสมัครใจ (มาตรา 40) ด้านสิทธิประโยชน์ที่ได้รับแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้พบองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยนี้ คือ การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตน 2) ด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ 3) ด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการ ซึ่งการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ในด้านประโยชน์ทดแทนและสิทธิประโยชน์จากการประกันตน เป็นระดับมากที่สุด เนื่องจากสามารถช่วยเหลือผู้ประกันตนที่ต้องรับภาระความเสี่ยงจากเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า เช่น การเจ็บป่วย ทูพพลภาพและเสียชีวิต นำไปสู่การช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายให้ผู้ประกันตนได้ ส่วนด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการซึ่งผู้ประกันตนเห็นว่าเป็นปัจจัยในการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ระดับต่ำสุด เนื่องจากผู้ประกันตนเห็นว่า สถานที่ตั้งยังไม่มีความสะดวกในการเดินทางมารับบริการ ดังนั้น สำนักงานประกันสังคม ส่งเสริมด้านการให้บริการประชาชนเพื่อเป็นการขยายความคุ้มครองสู่แรงงานนอกระบบให้ครอบคลุมและทั่วถึง โดยให้มีการออกหน่วยรับบริการเคลื่อนที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน และควรนำระบบสารสนเทศมาใช้อย่างเต็มรูปแบบในการติดต่อ ประสานงาน รวมทั้งรับ-ส่งข้อมูลการเบิกสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว ในการรับบริการ และเพื่อช่วยประชาชนลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาติดต่อรับบริการ ณ สำนักงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสำนักงานประกันสังคมสามารถนำแนวทางจากการวิจัยครั้งนี้ไปกำหนดเป็นนโยบายและกลยุทธ์ในการขยายความคุ้มครองเพื่อให้แรงงานนอกระบบมีหลักประกันสุขภาพอย่างครอบคลุมและทั่วถึง

2. สำนักงานประกันสังคม ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากยิ่งขึ้น เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น ในด้านการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับความคุ้มครองประกันสังคม มาตรา 40 ให้ประชาชนได้รับรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับการมีหลักประกันทางสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบให้ดียิ่งขึ้น

3. สำนักงานประกันสังคม ควรมีนโยบายในการเพิ่มสิทธิประโยชน์จากการประกันตนมาตรา 40 เช่น ค่ารักษาพยาบาล และเพิ่มทางเลือกในการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 มากขึ้น ตามความสามารถในการจ่ายเงินสมทบเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกันตน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำนักงานประกันสังคมควรต้องมีการประชาสัมพันธ์สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากการประกันตน โดยการจัดเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และตอบข้อซักถามต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น

2. สำนักงานประกันสังคมควรเพิ่มแรงจูงใจในการจ่ายเงินสมทบล่วงหน้า เช่น มีของที่ระลึกให้ผู้ประกันตนในการจ่ายเงินสมทบล่วงหน้า 3 เดือน 6 เดือน และ 1 ปี เป็นต้น เพื่อรักษาอัตราการคงอยู่ของผู้ประกันตน ซึ่งทำให้ผู้ประกันตนสามารถสะสมเงินสมทบได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

3. บางตำบลในอำเภอหนองแคมีพื้นที่ห่างไกลจากสถานที่ตั้ง ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางมารับบริการ สำนักงานประกันสังคมควรมีการออกหน่วยรับบริการเคลื่อนที่ในพื้นที่ห่างไกลเพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการอย่างทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงแรงงาน. (2564). แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ.2560-2564. เข้าถึงได้จาก <http://www.mol.go.th>
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2564). สรุปผลที่สำคัญการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2564. เข้าถึงได้จาก <http://www.nso.go.th>
- จังหวัดสระบุรี. (2564). ประวัติความเป็นมาอำเภอหนองแค. เข้าถึงได้จาก <http://www.saraburi.go.th>
- สุชาติ เปรมสุริยา และจุฬารัตน์ วัฒนะ. (2560). การศึกษาแนวทางการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ประกันสังคมมาตรา 40. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 32(1), 51-57.

- ธมนวรรณ บุญรักษา. (2556). การตัดสินใจสมัครเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2542 มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธัญภรณ์ เรือนดี. (2558). การรับรู้และการเข้าร่วมในระบบหลักประกันสังคมแบบสมัครใจ (มาตรา 40). (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม). คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ. (2564). ข้อมูลจำนวนผู้ประกันตน มาตรา 40. เข้าถึงได้จาก <http://www.m40.sso.go.th>.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี. (2563). รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดสระบุรี ปี 2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.saraburipao.go.th>
- สุพิศาล แพลื่อ. (2563). ความต้องการเพิ่มสิทธิประโยชน์ทดแทนตามมาตรา 40 กรณีศึกษาเฉพาะกลุ่มอาชีพหาบเร่แผงลอยหน้ามหาวิทยาลัยมหิดล ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ). คณะรัฐศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภาภรณ์ กิ่งคำ. (2550). การตัดสินใจเข้าสู่ระบบประกันสังคมของแรงงานนอกระบบ ประเภทของผู้ขับรถจักรยานยนต์รับจ้างในเขตจตุจักร. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ). คณะวิทยาการจัดการ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

Best, J. W. (1970). *Research in Education*. New Jersey: Prentice Hall, Inc.